

Enhver Krænkelse bør ophøre

Taler
Peder Flor

Dato
17 mars 1818

Sted
Stortinget

Omstendigheter
Forslag til adresse til kongen

- 1 Naar jeg hermed vover at yttre, at Norges udvortes Styrelse ikke i alle Deeles have
svaret til den Forpligtelse, som Constitutionen deels directe, deels indirecte
medfører, er det ikke for at kaste Pletter paa Regjeringen, men for at gjøre mine
ærede Medrepræsentantere opmærksomme paa, deels Nødvendigheden i at have
5 Øjnene aabne, deels og paa det at der for Eftertiden kan sættes Grændser for
deslige Misbrug, og at man kan faae lignende forebygget.

- Naar man har to gode Øjne at see med, kan man neppe tvivle paa, at den
Svenske Nation jo drømmer om Nationernes Amalgamering: Kjært skal det
10 være mig, om denne min Motion kan vække den udaf Drømmen; Uden denne
Drøm om Amalgamering; hvortil Kammerherre Silfwerstolpes, med Hensyn til
Norge mildest talt, uædle Dictamen til Rigsdags Protocollen ved forrige Svenske
Rigsdag? Et Dictamen, hvorover Hans Majestæt ligesaa lidt tilkjendegav sit
Mishag, som det ved Rigsdagen mødte Modsigelse. Hvad andet var vel
15 Gjenstanden for Røslens (hvis det ellers var hans Navn) Rejse i Norge? Det kan
bevises, at han selv erklærede sig befuldmægtiget af den Svenske Regjering, og at
han offentlig talte med yderste Ringeagt om Norges Storting. - Sandt nok, han
forvistes herfra omsider, men ikke førend det blev almindelig bekjendt, hvor
yderlig slet han spillede sin Rolle, saa at man maa være des mere tilbøjelig til at
20 troe, at hans Medspillende skammede sig ved ham, som den Svenske Regjering
ikke offentlig har fralagt sig Deelagtighed i hans Planer, samt lade ham actionere
og tilbørlig straffe for sin Adfærd.

- Til hvad Nytte og i hvilken anden Hensigt har man, hvis man kan troe Rygtet,
25 aftvunget vore Matroser i Sverrig Troeskabs Eed (see i denne Henseende Nat.
Bladets 4 Hæfte No. 5 - 8 af 4de Jul. 1816, hvor Copie af Eeden findes aftrykt
med en Attest saalydende: "Denne Ed inför Stockholms Stads Handels

Collegium d. 28d Jul. 1815 at wara aflagt, betyger A. D. Ell Notarius publicus).

30 Da jeg aldrig har seet fra den Svenske Regjerings Side denne Handlemaade
benægtet, maae den ansees som tacite tilstaaet, og jeg er desuden tilbøjelig til at
troe, at den Lovformelig staaer til at bevise; Da Norge og Sverrig ere to
særskildte Stater, kun foreenede i politisk Henseende under en Konge, saa er
saadan aftvungen Eed, skjønt i sig selv en Nullitet, et aabenbare Brud paa
35 Grundlovens § 1, og stridende mod Hans Majestæts naadige Proposition af 7de
Juli 1815 til Norges 1ste ordentlige Storting: Det er en Krænkelse mod det
Norske Folk, som jeg højt paastaaer, at det aldrig har fortjent, og hvis vore
Matroser ovenstkjøbet har maattet betale Eeden, er det en ligesaa uanstændig
som uværdig Handlemaade. Det Norske Folk, stedse troe enhver indgaaet
40 Forbindtlighed, seer ikke uden Harme, at man ligefor dets Øjne spotter dets
Tiltroe til sluttede Tractater, og træder hellige Forpligtelser under Fødder, og
højlig bør man tvivle om, at saadant kan være kommet til Hans Majestæt
Kongens personlige Kundskab.

45 De Korter, Tegninger og Documenter m.m., som efter den 21de Artikel i Kieler
Tractaten udleveredes til Sverrig og transporteredes til Stockholm, hvorfor ere
de ikke Norge tilbageleverede? Vil Sverrig være Norges Formynder? eller vil det
berøve os vor lovlige og retmæssige Ejendom og kan det Svenske Folk vente, at
vi, naar saadant skeer, ikke skulde ophøre at glæde os ved Foreeningen? Nej, vor
50 Kjerlighed kan kun erholdes igjennem Retfærdighed; og Sverrig burde betænke,
at de Summer, som vi aarligen maae see paa, at transporteres derhen og fortæres
der (Summer, som engang berøvede Norge, ere uigjenkaldeligen tabte for dette
Rige) allerede er en saadan Vinding for Sverrig, at det ikke burde give os saa
grundede Aarsager til Harme og Fortrydelse. Det burde betænke, at den
55 Foreening, hvor Forbittrelse gjærer iblandt Gemytterne ikke er bygget paa
nogen varig Grundvold.

Herhen hører og, at Hans Majestæt ved alle Lejligheder kalder sig her i Norge,
Sverriges og Norges Konge: Det er et, i mine Tanker, ikke blot falskt Udtryk,
60 fordi de Love og Foranstaltninger, som Hans Majestæt her sanctionerer og
foretager, skeer ikke som Sverrigs men som Norges Konge, men det er og
stridende mod Hans Majestæts naadige Proposition af 7de Juli 1815 om
Udfærdigelsen af en Rigsact (see det 1ste ordentlige Storthings Forhandlinger
Pag. 85) hvori forekommer disse mærkelige Ord: "Saa flyder heraf, at i det
65 Exemplar (nemlig som i Norge forvares) den Orden følges, der er iagttaget i
herved følgende Forslag, nemlig at Norge nævnes, førend Sverrig, og i det andet

(nemlig som forvares i Sverrig) mutatis mutandis, Sverrig nævnes før Norge:
Ligesaa er dette stridende mod den Aand, som hersker i Rigsacten af 6te August
1815.

70

Ogsaa vore nye forventende Myndter, hvoraf jeg til Prøve foreviser en 8 s.
Specie, fremviser det samme Udtryk, der staaer nemlig paa Aversen Carl den
13de Sverrigs og Norges Konge. Mange have spurgt: Ansaae Kongen alle
75 Norges Regentere for Usurpatorer fra den Tid den 1ste Carl besteg Sverrigs
Trone? thi, som bekjendt, har aldrig nogen Carl siddet paa Norges; Jeg veed
nok, at man vil undskylde sig med det overordentlige Storthings Udnævnelse,
hvor Udtrykket Carl den 13de blev brugt, men Valget var at udnævne Sverrigs
Konge Carl, den Trettende af det Navn til at være tillige Norges Konge, og deraf
80 flød ikke, at han skulde bestige Norges Trone under Navn af Carl den 13de, thi
naar dette sidste ikke var udtrykkeligen bestemt, var Norge berettiget til at
vente, at han havde viist det den Opmærksomhed ikke at kalde sig i Norge den
13de og mindst paa vore Myndter, hvilke man i den Form, som de nu ere,
ligesaasnart kan ansee for Svenske som Norske, og det er vel ikke underkastet
85 nogen Tvivl, at vore uhyre Anstrængelser, for at erholde et fast og varigt
Pengevæsen, ikke burde paadrage os ufortjente Krænkelser, og ved Myndtens
Udvortes støde vor Ærefølelse, men at den burde være os et kjært Minde paa vor
Fædrelandskhed.

90 Det Russisk Kejslerlige General Consulat i Norge har d.d. 30te Aug. 1817, som
Tillæg til Rigstidenden No. 72 s. A. ubetinget kaldet Norske Indretninger,
Svenske, som er aldeles stridende mod Conventionen til Moss af 14de Aug.
1814 og Kong Carls Kundgjørelse given i Uddevalla den 30te s. M., hvori
stadfæstes og bekræftes, at Kongeriget Norge skal, uden at ansees som et erobret
95 og underlagt Land for Fremtiden udgjøre en frie og med Sverrig foreenet
uafhængig Stat. Kun paa disse Vilkaar antog det overordentlige Storthing
Foreeningen den 20de Octbr. og valgte Kong Carl den 4de Nov. til Norges
Konge: Ogsaa af flere fremmede Aviser kunde jeg opgive lignende
Bekjendtgjørelser: Nu kan man vel sige, at Hans Majestæt kan have været
100 uvidende herom, men det burde han ikke været, thi da maae Skylden hvile paa
vort Statsraad, og hvis det har tiet til saadan Bekjendtgjørelse i en Norsk Avis,
uden at underrette Hs. Majestæt derom, er det en strafværdig Taushed.

Fremmede Nationer ere eller ansee sig uvidende om vor Tilværelse som
105 selvstændig Stat. De betragte os som et af Sverrig erobret Folk, thi ingen

Erkjendelse af vor Selvstændighed er erhvervet. Vi ere derved i folkentlig Henseende blevne retløse, thi vor Constitution forbyder os at ansee Tractater, sluttede imellem Sverrig og andre Nationer for Sverrig, som os vedkommende, og ingen særdeles Bestemmelse om deres Udvidelse til Norge er skeet; og hvad Tractater imellem Danmark, tillige for Norge paa den ene Side og Sverrig paa den anden Side angaaer, da vide vi end mindre, hvad vi have at holde os til.

Kort saa villig jeg end er i at erkjende ethvert Gode, som under den Høistsalige Konge er foretaget i Norge, saa oprigtigen maae jeg tilstaae, at alt det, som jeg ovenfor har anført, krænker Nationens Rettigheder og Følelser; men enhver Krænkelse bør ophøre, og de Tractater, som Hs. Majestæt har sluttet med Norge, bør være begge parter lige hellige.

Jeg tvivler ikke paa, at Hans Majestæt Carl Johan vil komme ethvert billigt Ønske fra den Norske Nation imøde: Den Fyrste, som i hiint mærkværdige Brev til Frankrigs Kejser har lagt for Dagen, at han besjæles af ligesaa retfærdige som humane Følelser, kan ikke ville andet - den Fyrste, som ved bemeldte Lejlighed saa skjønt yttrede, at "Selvstændigheds Følelsen vel kan sløves, men aldrig udrides af Folkeslægternes Hjerter", og at "den Fyrste, som vil opfylde sit høje Kalds Pligter, aldrig kan være uvis om, hvad han har at gjøre" kan umueligen krænke det Norske Folk, især om det maatte skee ved Tilsidesættelsen af en aflagt Eed, eller og tilsidesætte det ene Land for det andet - de samme Fader Følelser, som indesluttet i hans Bryst for det Svenske Folk, indesluttet ogsaa for det Norske. Hans Retfærd og ædle Tænkemaade er os Borgen derfor: Jeg foreslaaer derfor, at Stortinget indgiver en Adresse, hvori det andrager:

1. At Hans Majestæt foran alle i Norge udgivende Love og Publicationer, samt paa Rigets Myndter vil kalde sig "Carl Johan, Konge til Norge og Sverrig"

2. At Højstsamme skaffer Norges Constitution anerkjendt af Europas Magter, og gjør de udenrigske Hoffer opmærksomme, at hvad han i Norge foranstalter, skeer i Qvalitet af Norges Konge, for at betrygge os for ikke at lide nogen Krænkelse for Eftertiden.

3. At Norges retmæssige Ejendom, som Sverrig har modtaget i Kraft af den 21de Artikel i Kieler Tractaten, leveres os tilbage.

4. At hans Majestæt forbyder ethvert Forlangende af Eeds Aflæg af Norske

Undersaattere i Sverrig.

5. At Hs. Majestæt tilholder alle Norsk Svenske Ministre, Agenter og Consuler, kort alle diplomatiske Afsendte udenlands, at de baade selv i alle deres

150 Forhandlinger lægge for Dagen en saadan Adfærd, som Norges Selvstændighed monne fordre, og at de paatale, hvis noget for Eftertiden foretages, der saaledes kunde krænke det Norske Folk.

155

1818 d. 17de Marti besluttede Storthinget at dette Forslag ej skal trykkes, men tilstilles Valg Committeeen for herom at udnævne en Committee til at afgive Betænkning og gjøre Indstilling. 1818 den 4. Maj besluttede Storthinget at denne Sag, tilligemed de i Dag indleverede Dokumenter, tilstilles Comiteen, for
160 at den i Anledning af samme kan meddeele Storthinget yderligere Betænkning og Indstilling. Comiteen paalægges tillige at indhente og meddeele Storthinget nærmere Oplysninger angaaende den i Forslaget og Indstillingen omhandlede Røслеins som urigtig anseete Adfærd her i Riget.

165

Kilde

www.storinget1905.no

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/enhver-kraenkelse-bor-ophore>

170

175

180